

Crna Gora
Ministarstvo finansija

Adresa: ul. Stanka Dragojevića 2,
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 242 835
fax: +382 20 224 450
www.mif.gov.me

Br: 03-02-040/23-5631/2

Podgorica, 01.08.2023. godine

MINISTARSTVO NAUKE I TEHNOLOŠKOG RAZVOJA
- n/r ministarki, gospođi prof.dr Biljani Šćepanović -

Poštovana gospođo Šćepanović,

Povodom *Predloga akcionog plana za sprovođenje Operativnog programa za implementaciju Strategije pametne specijalizacije (2021 - 2024) za period 2023 - 2024*, Ministarstvo finansija daje sljedeće

MIŠLJENJE

Dostavljeni Predlog akcionog plana za sprovođenje Operativnog programa za implementaciju Strategije pametne specijalizacije (2021 - 2024) za period 2023 - 2024, omogućiće dalju implementaciju Strategije pametne specijalizacije 2019 - 2024, odnosno Operativnog programa za implementaciju Strategije pametne specijalizacije Crne Gore (2021 - 2024) za period 2021 - 2022.

Predlogom akcionog plana za sprovođenje Operativnog programa za implementaciju Strategije pametne specijalizacije (2021 - 2024) za period 2023 - 2024, krajnji efekti koji se žele postići definisani su kroz pet strateških ciljeva: Poboljšanje izvrsnosti i relevantnosti naučnoistraživačkih aktivnosti; Jačanje ljudskih resursa u oblasti istraživanja i inovacija; Poboljšanje saradnje u okviru sistema inovacija; Podrška inovativnim aktivnostima u privrednom sektoru i Poboljšanje okvirmih uslova za inovativni ekosistem.

Na tekst Predloga akcionog plana i pripremljeni Izvještaj o analizi uticaja propisa, sa aspekta implikacija na poslovni ambijent, nemamo primjedbi.

Uvidom u dostavljeni materijal i tekst Izvještaja o analizi uticaja propisa, navedeno je da su za implementaciju predmetnog Predloga akcionog plana za period 2023 - 2024 potrebna finansijska sredstva u ukupnom iznosu od 45.768.405,97€, odnosno 30.231.905,97€ za realizaciju aktivnosti u 2023. godini, od čega je iznos od 9.242.104,53€ predviđen iz budžetskih sredstava, iznos od 17.968.126,44€ iz EU programa, iznos od 715.666,33€ iz donatorskih programa, iznos od 2.300.000,00€ iz kredita i iznos od 6.008,67€ iz privatnog sektora, dok su za realizaciju aktivnosti u 2024. godini potrebna sredstva u ukupnom iznosu od 15.536.500,00€, od čega je iz budžetskih sredstava potreban iznos od 12.285.500,00€.

Takođe je navedeno da realizacija aktivnosti u 2023. godini ne zahtijeva obezbjeđivanje dodatnih finansijskih sredstava, a imajući u vidu da su ista opredijeljena Zakonom o budžetu Crne Gore za 2023. godinu ("Službeni list CG", br. 152/2022), kod sljedećih potrošačkih jedinica:

- ❖ Ministarstvo nauke i tehnološkog razvoja (organizacioni kod 41901) ukupni iznos 5.274.104,53€;
- ❖ Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma (organizacioni kod 40901) ukupni iznos 1.485.000,00€;

- ❖ Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede (organizacioni kod 41101) ukupni iznos 1.000.000,00€;
- ❖ Ministarstvo kulture i medija (organizacioni kod 40801) ukupni iznos 200.000,00€;
- ❖ Ministarstvo javne uprave (organizacioni kod 42001) ukupni iznos 1.000,00€;
- ❖ Uprava za kapitalne projekte (organizacioni kod 41506) ukupni iznos 879.000,00€;
- ❖ Glavni grad Podgorica ukupni iznos 6.000,00 € i
- ❖ Nacionalna turistička organizacija Crne Gore (organizacioni kod 40912) ukupni iznos 400.000,00€.

Shodno navedenom, Ministarstvo finansija, u načelu nema primjedbi na predmetni akt i ukazuje da je sve obaveze koje proističu iz Akcionog plana za sprovođenje Operativnog programa za implementaciju Strategije pametne specijalizacije (2021 - 2024) za period 2023-2024, neophodno uskladiti sa sredstvima odobrenim nosiocima aktivnosti Zakonom o budžetu Crne Gore za 2023. godinu („Sl.list CG“, br. 152/22) za predmetne namjene. Ističemo, da će iznos sredstava potreban za realizaciju predmetnog Akcionog plana u 2024. godini biti predmet razmatranja prilikom procesa izrade godišnjeg Zakona o budžetu.

Takođe, imajući u vidu da se radi o udruživanju finansijskih sredstava iz različitih izvora, napominjemo da je implementaciju aktivnosti predviđenih pomenutim dokumentima potrebno uskladiti sa stepenom ostvarenja sredstava iz predviđenih izvora.

S poštovanjem,

The seal is circular with the text "MINISTARSTVO FINANSIJA" at the top and "PODGORICA" at the bottom. In the center, there is a stylized emblem. The word "MINISTAR" is printed in bold capital letters across the seal, and the name "mr Aleksandar Damjanović" is printed in a smaller font below it.

MINISTAR
mr Aleksandar Damjanović

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA

PREDLAGAČ PROPISA

MINISTARSTVO NAUKE I TEHNOLOŠKOG RAZVOJA

NAZIV PROPISA

AKCIONI PLAN ZA SPROVOĐENJE OPERATIVNOG PROGRAMA ZA IMPLEMENTACIJU STRATEGIJE PAMETNE SPECIJALIZACIJE (2021-2024) ZA PERIOD 2023-2024

1. Definisane probleme

- Koje probleme treba da riješi predloženi akt?
- Koji su uzroci problema?
- Koje su posljedice problema?
- Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?
- Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?

- Koje probleme treba da riješi predloženi akt?

Ministarstvo nauke i tehnološkog razvoja je, u skladu sa Programom rada Vlade Crne Gore za 2023. godinu, Programom pristupanja Crne Gore EU za period 2023-2024, kao i preporukama Generalnog direktorata Udruženog istraživačkog centra (DG JRC) Evropske komisije, pripremlilo Akcioni plan za sprovođenje Operativnog programa za implementaciju Strategije pametne specijalizacije (2021-2024) za 2023-2024. godinu, koji će omogućiti dalju implementaciju Strategije pametne specijalizacije 2019-2024, odnosno Operativnog programa za implementaciju Strategije pametne specijalizacije Crne Gore (2021-2024) za period 2021-2022.

Strategija pametne specijalizacije 2019-2024 i Operativni program za implementaciju Strategije pametne specijalizacije Crne Gore (2021-2024) utvrđuju 4 ključne prioritete oblasti:

- Održiva poljoprivreda i lanac vrijednosti hrane;
- Energija i održiva životna sredina;
- Održivi i zdravstveni turizam; i
- Informaciono-komunikacione tehnologije kao horizontalni prioritet u funkciji razvoja prethodna 3 (vertikalna) prioriteta;

a prema definisanim strateškim ciljevima, kako slijedi:

- Strateški cilj 1: Poboljšanje izvrsnosti i relevantnosti naučnoistraživačkih aktivnosti;
- Strateški cilj 2: Jačanje ljudskih resursa u oblasti istraživanja i inovacija;
- Strateški cilj 3: Poboljšanje saradnje u okviru sistema inovacija;
- Strateški cilj 4: Podrška inovativnim aktivnostima u privrednom sektoru; i
- Strateški cilj 5: Poboljšanje okvirnih uslova za inovativni ekosistem.

U okviru predloženih aktivnosti koje doprinose realizaciji pojedinačnih operativnih ciljeva, definisane su nadležne institucije, indikatori rezultata, datum početka kao i planirani datum završetka aktivnosti, izvori finansiranja i sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2023. i 2024. godini.

Akcioni plan definiše i ključne indikatore učinka koji prate realizaciju aktivnosti na nivou operativnih ciljeva unutar svih strateških ciljeva, i koji predstavljaju mjerljive kratkoročne i srednjoročne efekte sprovođenja aktivnosti.

Predloženi dokument će doprinijeti rješavanju sljedećih problema:

- Unapređenju programskog okvira za implementaciju S3;
- Snaženju međuinstitucionalne saradnje kroz predložene aktivnosti; i
- Unapređenju uslova za razvoj u prioritarnim oblastima.

Nakon realizacije prva dva implementaciona perioda S3 (2019-2020 i 2021-2022), postalo je jasno da programski osnov mora biti revidiran, a u kontinuitetu se i ukazivalo na stalnu potrebu za kvalitetnijim programskim usmjerenjem Crne Gore u prioritarnim tematskim oblastima i definisanjem razvojnih projekata, odnosno održavanjem kontinuiteta razvoja novih instrumenata podrške S3.

- Koji su uzroci problema?

Riječ je o strateškom dokumentu koji se u skladu sa Uredbom o načinu i postupku izrade usklađivanja i praćenja sprovođenja strateških dokumenata i Metodologijom razvijanja politika, izrade i praćenja sprovođenja strateških dokumenata.

- Koje su posljedice problema?

Posljedice nedefinisanja aktivnosti koje adresiraju prioritetne oblasti su takve da neće postojati adekvatna i ciljana podrška u razvojnim oblastima koje generišu ekonomski rast Crne Gore.

- Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?

Ukoliko se ne donese Akcioni plan biće oštećene: naučnoistraživačke ustanove, inovativne kompanije, posebno startapovi, subjekti inovacione infrastrukture, ali i druga pravna i fizička lica koja obavljaju inovacionu djelatnost, promovišu je ili ulažu u istu. Oštećena bi bila i država, jer je riječ o najznačajnijem dokumentu za Poglavlje 25: Nauka i istraživanje.

- Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?

Ukoliko ne bi bila omogućena implementacija Strategije S3 kroz kreiranje adekvatnog programskog osnova, inovaciona zajednica, uključujući: naučnoistraživačke ustanove, inovativne kompanije, posebno startapove, subjekte inovacione infrastrukture, ali i fizička lica koja obavljaju inovacionu djelatnost, promovišu je ili ulažu u istu, ne bi imala na raspolaganju različite vidove finansijske i nefinansijske podrške, dok Crna Gora ne bi imala adekvatan osnov napretka u prioritetnim oblastima, kao ni u procesu EU integracija.

2. Ciljevi

- **Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?**

- **Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.**

- Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?

Specifični ciljevi prioritetnih oblasti, tj. sektorski ciljevi, koji su definisani Strategijom pametne specijalizacije, postižu se primjenom kombinacije političkih instrumenata i aktivnosti raspodijeljenih po ciljevima zajedničkih kombinacija politika S3. Jasno je da, u okviru svakog prioriteta, posebnu ulogu imaju sektorski instrumenti politike, ali se ključni ciljevi ostvaruju kroz sinergijske efekte različitih instrumenata politike.

Kako bi se metodološki pratio napredak u implementaciji strategije, odnosno napredak u postizanju strateških ciljeva utvrđenih strategijom, operativni ciljevi ovog programa definisani su kao odgovor na probleme prepoznate u identifikovanim prioritetnim oblastima i u kontekstu njihovog doprinosa realizaciji postavljenih strateških ciljeva.

S tim u vezi, implementacija aktivnosti u okviru Akcionog plana doprinosi ostvarivanju strateških ciljeva, a koje adresiraju operativni ciljevi utvrđeni Operativnim programom:

- Strateški cilj 1: Pобољшanje izvrsnosti i relevantnosti naučnoistraživačkih aktivnosti;
 - OC 1.1. Jačanje istraživačkih kapaciteta koji pripadaju fokusnim oblastima i tehnologijama identifikovanim u S3,
- Strateški cilj 2: Jačanje ljudskih resursa u oblasti istraživanja i inovacija;
 - OC 2.1. Jačanje ljudskih resursa u oblasti istraživanja i inovacija,
- Strateški cilj 3: Pобољшanje saradnje u okviru sistema inovacija;
 - OC 3.1. Jačanje saradnje aktera u sistemu inovacija sa fokusom na saradnji nauke i privrede,
 - OC 3.2. Jačanje inovacione infrastrukture,
 - OC 3.3. Unapređenje destinacionog menadžmenta i saradnje između ciljnih grupa u oblasti Održivog i zdravstvenog turizma,
- Strateški cilj 4: Podrška inovativnim aktivnostima u privrednom sektoru;
 - OC 4.1. Stvaranje uslova za uspostavljanje klaster inicijativa i njihovu transformaciju u održive klastere,
 - OC 4.2. Stimulisanje razvoja inovativnih startapova,
 - OC 4.3. Stimulisanje inovacionih aktivnosti MMSP,
 - OC 4.4. Jačanje međunarodne konkurentnosti MMSP,

- OC 4.5. Snažnije povezivanje industrijskog razvoja sa S3, i
- **Strateški cilj 5: Poboljšanje okvirnih uslova za inovativni ekosistem;**
 - OC 5.1. Unapređenje implementacionog okvira za inovacije i S3,
 - OC 5.2. Promocija značaja inovacija sa fokusom na informisanje šire javnosti i privrede.

- Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.

Definisani strateški i operativni ciljevi Operativnog programa u skladu su sa relevantnim strateškim dokumentima na nacionalnom nivou kao i prioritetima, ciljevima i obavezama Programa rada Vlade Crne Gore za 2023. g. i Srednjoročnim programom rada Vlade Crne Gore 2023-2025, kao i Strategiji pametne specijalizacije Crne Gore 2019-2024. Prilikom utvrđivanja aktivnosti u okviru Akcionog plana 2023-2024, poseban fokus je na horizontalnom usaglašavanju sa drugim relevantnim strategijama/programima kako bi se doprinijelo ostvarenju svrhe i vizije pametne specijalizacije, i to: Nacionalnom strategijom održivog razvoja do 2030. godine, Strategija regionalnog razvoja Crne Gore 2023-2027. godine, Programom pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2023-2024, zatim sa prioritetima strukturnih reformi Programa ekonomskih reformi 2023-2025. godine, Strategijom digitalne transformacije Crne Gore 2022-2026, Industrijskom politikom Crne Gore do 2019-2023. godine i Strategijom razvoja mikro, malih i srednjih preduzeća u Crnoj Gori 2023-2026.

3. Opcije

- **Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).**
- **Objasnite preferiranu opciju?**

Ostvarivanje definisanih ciljeva Operativnog programa ostvariće se kroz institucionalnu i međuresorsku saradnju institucija javnog, privatnog i akademskog sektora i donatora, pri čemu bi se omogućila bolja valorizacija postojećih resursa u svim prioritarnim oblastima (Održiva poljoprivreda i lanac vrijednosti hrane; Energija i održiva životna sredina; Održivi i zdravstveni turizam; i Informaciono-komunikacione tehnologije kao horizontalnog prioriteta); kao i jačanje istraživačkih i inovacionih kapaciteta, jačanje S3 vještina, razvoj inovacione infrastrukture, podrška inovativnim aktivnostima, uspostavljanje klaster inicijativa, stimulisanje razvoja inovativnih preduzeća itd., a sve u cilju kreiranja dodatnih izvora održivog ekonomskog rasta uz podsticanje razvoja ekonomije zasnovane na znanju i inovacijama. Donošenje Akcionog plana Operativnog programa za implementaciju Strategije pametne specijalizacije 2021-2024 za period 2023-2024 je jedina opcija za ispunjavanje ciljeva i adekvatnog razvoja navedenih prioritarnih oblasti.

4. Analiza uticaja

- **Na koga će i kako će najvjerojatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektno.**
- **Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima).**
- **Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti.**
- **Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija.**
- **Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.**

- Na koga će i kako će najvjerojatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektno.

Akcioni plan za sprovođenje Operativnog programa za implementaciju Strategije pametne specijalizacije (2021-2024) za period 2023-2024, pozitivno će uticati na unapređenje okvira za efikasniji ekonomski razvoj zasnovan na znanju i inovacijama, kroz povećanje investicija za razvoj sistema inovacija, podsticanje inovativnih aktivnosti u privrednom sektoru, podršku razvoju klusterskih organizacija, jačanje međunarodne konkurentnosti MMSP, transfera tehnologije i razvoja preduzetništva, kao i snažnijeg povezivanja industrijskog razvoja sa S3.

Realizacija Akcionog plana za period 2023-2024, uticaće na:

- Unapređenje istraživanja u konkurentskom procesu kroz grantove za naučnoistraživačke projekte,
- Poboljšanje kvalifikacija postojeće i nove radne snage,
- Podršku unapređenju ljudskih resursa za digitalnu ekonomiju;
- Bolju povezanost nauke i privrede, kroz jačanje saradnje aktera u sistemu inovacija;
- Jačanje inovacione infrastrukture;

- Unapređenje vidljivosti Crne Gore kao destinacije održivog i zdravstvenog turizma;
- Razvoj sistema telemedicine;
- Podršku razvoja klastera;
- Stimulisanje razvoja inovativnih startapova;
- Podršku digitalizaciji MMSP;
- Jačanje učešća u EU Okvirnim programima za istraživanja i inovacije;
- Podršku uvođenju međunarodnih standarda;
- Podrška modernizaciji proizvodnih procesa;
- Podrška cirkularnoj ekonomiji,
- Podrška industrijskoj preradi više faze i plasmana na tržište, kao i drugog.

- Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima).

Primjena Akcionog plana neće stvoriti dodatne troškove građanima i privredi.

- Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti.

Akcioni plan za sprovođenje Operativnog programa za implementaciju Strategije pametne specijalizacije (2021-2024) za period 2023-2024 obuhvata 12 operativnih ciljeva i 53 aktivnosti. Za realizaciju Akcionog plana 2023-2024 izdvojeno je 45,768,405.97 eura.

Sredstva planirana za sprovođenje Akcionog plana 2023-2024 prema izvorima finansiranja, kako slijedi:

Nacionalni budžet: 21,527,604.53 €;
 Donatorski programi: 1,340,666.33 €;
 EU programi: 17,944,126.44 €;
 Krediti: 4,850,000.00 €; i
 Privatni sektor: 106,008.67 €.

- Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija.

Realizacijom predloženih aktivnosti podržava se stvaranje novih privrednih subjekata kroz unapređenje saradnje u istemu inovacija, unapređenja poslovnog ambijenta, finansijsku podršku za osnivanje, rast i razvoj inovativnih preduzeća, unapređenje preduzetničkih znanja i vještina, podsticanje inovacija i uvođenje novih tehnologija kroz saradnju privrede sa naučnoistraživačkom zajednicom, digitalnu transformaciju preduzeća, uvođenje principa cirkularne i niskokarbonske ekonomije, unapređenje međunaordne saradnje, kroz podršku istraživačima u međunaordnim inicijativama i dr. Očekivani efekti na duži rok odnose se na povećanje konkurentnosti crnogorske ekonomije zasnovane na znanju i inovacijama, kroz razvijanje proizvoda i usluga sa većom dodatom vrijednošću, rast produktivnosti i efikasnosti.

- Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.

Kada su u pitanju administrativna opterećenja i biznis barijera, implementacija predmetnog dokumenta ne podrazumijeva dodatnu administrativnu opterećenost i ne proizvodi biznis barijere.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- **Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?**
- **Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? obrazložiti.**
- **Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? obrazložiti.**
- **Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijedena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?**
- **Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteci finansijske obaveze?**
- **Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?**
- **Obrazložiti metodologiju koja je korišćenja prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.**
- **Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? obrazložiti.**
- **Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?**
- **Da li su dobijene primjedbe uključene u tekst propisa? obrazložiti.**

- Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?

Za implementaciju Akcionog plana za sprovođenje Operativnog programa za implementaciju Strategije pametne specijalizacije (2021-2024) za period 2023-2024. godine, za sve aktivnosti definisani su izvori finansiranja na bazi nacionalnog budžeta, EU programa, donatorskih programa, kao i doprinosa iz privatnog sektora.

Realizacija planiranih aktivnosti u 2023. godini, ne zahtijeva obezbjeđenje dodatnih budžetskih sredstava, već su ista opredijeljena Zakonom o budžetu za 2023. godinu u ukupnom iznosu od 9,242,104.53 € - institucije javnog sektora koje se finansiraju iz Budžeta.

Ministarstvo nauke i tehnološkog razvoja: 5,274,104.53 € (prilog saglasnost)
Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma: 1,485,000.00 € (prilog saglasnost)
Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede: 1,000,000.00 € (prilog saglasnost)
Ministarstvo kulture i medija: 200,000.00 € (prilog saglasnost)
Ministarstvo javne uprave: 1,000.00 € (prilog saglasnost)
Uprava za kapitalne projekte Crne Gore/Kapitalni budžet-Zakon o budžetu Crne Gore za 2023: 876,000.00€
Glavni grad Podgorica: 6,000.00 € (prilog saglasnost)
Nacionalna turistička organizacija Crne Gore 400,000.00 € (prilog saglasnost)

Saglasnosti nadležnih institucija na predložena sredstva za realizaciju aktivnosti u 2023. godini, odnosno 2024. godini, dostavljamo u prilogu dopisa. Takođe, za implementaciju Akcionog plana za 2024. godinu potrebna su finansijska sredstva u ukupnom iznosu od 15,536,500.00 €, od čega je iz budžeta CG predviđeno 12,285,500.00 €, koja će biti kandidovana u Predlogu Zakona o budžetu Crne Gore za 2024. godinu i to kod:

- Ministarstva nauke i tehnološkog razvoja u iznosu od 6,403,500.00 €,
- Ministarstva ekonomskog razvoja i turizma u iznosu od 2,485,000.00 €,
- Ministarstva zdravlja u iznosu od 250,000.00 €,
- Ministarstva javne uprave u iznosu od 1,000.00 €,
- Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede u iznosu od: 1,170.000.00 €,
- Ministarstva kulture i medija u iznosu od 250,000.00 €,
- Uprave za kapitalne projekte u iznosu od 1,700,000.00 €,
- Glavni grad Podgorica u iznosu od 6,000.00 €, i
- Nacionalna turistička organizacija Crne Gore u iznosu od 20,000.00 €.

- Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti.

Akcioni plan usvaja se za period 2023-2024 i finansijska sredstva biće realizovana u ovom periodu.

- Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti.

Implementacijom propisa ne proizilaze međunarodne finansijske obaveze.

- Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijedena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?

Jesu.

Realizacija planiranih aktivnosti u 2023. godini, ne zahtijeva obezbjeđenje dodatnih budžetskih sredstava, već su ista opredijeljena Zakonom o budžetu za 2023. godinu u ukupnom iznosu od 9,242,104.53 € - institucije javnog sektora koje se finansiraju iz Budžeta.

Ministarstvo nauke i tehnološkog razvoja: 5,274,104.53 € (prilog saglasnost)
Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma: 1,485,000.00 € (prilog saglasnost)
Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede: 1,000,000.00 € (prilog saglasnost)
Ministarstvo kulture i medija: 200,000.00 € (prilog saglasnost)
Ministarstvo javne uprave: 1,000.00 € (prilog saglasnost)
Uprava za kapitalne projekte Crne Gore/Kapitalni budžet-Zakon o budžetu Crne Gore za 2023: 876,000.00€
Glavni grad Podgorica: 6,000.00 € (prilog saglasnost)
Nacionalna turistička organizacija Crne Gore 400,000.00 € (prilog saglasnost)

Saglasnosti nadležnih institucija na predložena sredstva za realizaciju aktivnosti u 2023. godini, odnosno 2024. godini, dostavljamo u prilogu dopisa. Takođe, za implementaciju Akcionog plana za 2024. godinu potrebna su finansijska sredstva u ukupnom iznosu od 15,536,500.00 €, od čega je iz budžeta CG predviđeno 12,285,500.00

€, koja će biti kandidovana u Predlogu Zakona o budžetu Crne Gore za 2024. godinu i to kod:

- Ministarstva nauke i tehnološkog razvoja u iznosu od 6,403,500.00 €,
- Ministarstva ekonomskog razvoja i turizma u iznosu od 2,485,000.00 €,
- Ministarstva zdravlja u iznosu od 250,000.00 €,
- Ministarstva javne uprave u iznosu od 1,000.00 €,
- Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede u iznosu od: 1,170.000.00 €,
- Ministarstva kulture i medija u iznosu od 250,000.00 €,
- Uprave za kapitalne projekte u iznosu od 1,700,000.00 €,
- Glavni grad Podgorica u iznosu od 6,000.00 €, i
- Nacionalna turistička organizacija Crne Gore u iznosu od 20,000.00 €.

- Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteći finansijske obaveze?

Usvajanje propisa ne predviđa donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteći finansijske obaveze.

- Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?

U dugoročnoj perspektivi da, jer Akcioni plan podrazumijeva podršku razvoju inovacione djelatnosti i snaženje konkurentnosti preduzeća, koje će se kroz plasiranje i izvoz reflektovati u dužem roku na prihodnu stranu budžeta.

- Obrazložiti metodologiju koja je korišćenja prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.

Aktivnosti su planirane u skladu sa usvojenim Zakonom o budžetu Crne Gore za 2023. godinu i planirane aktivnosti za 2024. godinu u skladu sa strateškim i programskim pravcima razvoja u prioritetnim oblastima.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- **Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertska podrška i ako da, kako.**
- **Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije).**
- **Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. Obrazložiti.**

- Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertska podrška i ako da, kako.

Nije korištena ekspertska podrška, već je cjelokupan proces vodio tim Direkcije za pametnu specijalizaciju u Ministarstvu nauke i tehnološkog razvoja.

- Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije).

Polazna osnova za pripremu Akcionog plana za 2023-2024. godinu bio je Izvještaj o realizaciji Akcionog plana za sprovođenje Operativnog programa za implementaciju S3 2021-2024, za 2021-2022. godinu, koji je Vlada Crne Gore usvojila na sjednici 30. marta 2023. godine.

Metodologija S3 podrazumijeva konsultacije sva četiri sektora (državna uprava, nauka, privreda i civilni sektor), koje se tokom implementacije sprovode putem mehanizma tzv. inovacionih radnih grupa (IRG). Ove grupe formirane su da bi pružile operativnu podršku Savjetu za inovacije i pametnu specijalizaciju u primjeni Strategije pametne specijalizacije u Crnoj Gori, za tri vertikalne i jednu horizontalnu prioritetnu oblast S3: „Održiva poljoprivreda i lanac vrijednosti hrane”, „Energija i održiva životna sredina”, „Održivi i zdravstveni turizam” i „Informaciono-komunikacione tehnologije”.

U periodu februar-april 2023. godine, IRG obavile su niz konsultacija, sastanaka i analiza i kao rezultat tih aktivnosti formirale su komentare na aktivnosti koje su bile utvrđene Akcionim planom za period 2021-2022 i predložile set novih aktivnosti, za koje postoji konsenzus šireg dijela zajednice da trebaju biti uključene za period 2023-2024. godine. Ministarstvo nauke i tehnološkog razvoja je predmetne predloge uputilo na izjašnjenje nadležnim institucijama tokom maja 2023. godine i koordiniralo konsultacije aktera do početka jula 2023. godine. Krajem maja 2023. godine održan je sastanak Međuinstitucionalne S3 grupe i početkom juna 2023. godine Predlog Akcionog plana poslat na komentare. Na inicijativu Ministarstva nauke i tehnološkog razvoja tokom pripremnog perioda održani su i posebni sastanci, i to: 26. maja 2023. godine sa predstavnicima MONSTAT-a, Ministarstva ekonomskog razvoja i turizma i Ministarstva zdravlja na temu „Satelitsko računanje u turizmu/Održivi i zdravstveni

turizam" i 4. maja 2023. godine sa predstavnicima Ministarstva ekonomskog razvoja i turizma i Ministarstva zdravlja na temu „Razmatranje potencijalnog Programa za razvoj zdravstvenog turizma za 2024. godinu“ .

Predmetni dokument je na ovaj način pripremljen i usaglašen sa predstavnicima relevantnih ministarstava, Međuinstucionalnom S3 grupom, inovacionim radnim grupama Savjeta za inovacije i pametnu specijalizaciju, inovacionom infrastrukturom u Crnoj Gori i drugim relevantnim akterima, te je proces koordinacije potrebnih informacija neophodnih za pripremu Akcionog plana finalizovan zaključno sa 10. julom 2023. godine.

- Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. Obrazložiti.

U dijelu instrumenata podrške razvoju inovacija, sve sugestije zainteresovanih strana su uvažene i uvrštene u Akcioni plan, kao i predlozi inovacionih radnih grupa koji se odnose na podršku projektima u oblasti zdravstvenog turizma i nekim pilot aktivnostima.

7: Monitoring i evaluacija

- **Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?**
- **Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?**
- **Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?**
- **Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?**

- Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?

Za ostvarivanje očekivanih rezultata utvrđenih Akcionim planom za sprovođenje Operativnog programa za implementaciju Strategije pametne specijalizacije (2021-2024) za period 2023-2024. godine, od ključnog je značaja međuresorna saradnja sa zadatkom obezbjeđenja efikasne koordinacije na kreiranju i implementaciji svih definisanih aktivnosti. Proces implementacije je u nadležnosti različitih institucija i aktera, javnog i privatnog sektora, dok se određeni broj aktivnosti realizuje uz podršku međunarodnih institucija/organizacija i donatorskih projekata.

- Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?

Na sjednici Savjeta za inovacije i pametnu specijalizaciju, održanoj 17. decembra 2021. godine, usvojen je S3 Nacionalni implementacioni okvir, a u cilju obezbjeđenja efikasne koordinacije na implementaciji Strategije pametne specijalizacije i njome definisanih programa.

Ovim okvirom prepoznata je organizaciona jedinica za S3 – Direkcija za pametnu specijalizaciju, koju je uspostavilo Ministarstvo nauke i tehnološkog razvoja na ljeto 2022. godine, koja radi na operativnom nivou implementacije i monitoringa. Takođe, Ministarstvo nauke i tehnološkog razvoja, je formiralo i Međuinstucionalnu S3 grupu - upravljačko-koordinaciono tijelo međuresorne saradnje kojim predsjedava Ministarstvo nauke i tehnološkog razvoja, a koje je posvećeno svakodnevnoj implementaciji S3 i koje izvještava Vladu o svojim aktivnostima i inovacione radne grupe po prioritetima pametne specijalizacije.

Ova savjetodavna i radna tijela omogućavaju efikasnost implementacije propisa i obezbjeđuju ispunjavanje ciljeva.

- Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?

Akcioni plan ima jasno definisane indikatore na nivou operativnih ciljeva i na nivou aktivnosti, koji su sadržani u dokumentu.

- Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?

Monitoring se vrši putem Izvještaja o realizaciji predmetnog dokumenta, koji priprema Ministarstvo nauke i tehnološkog razvoja, dok će se evaluacija dokumenta raditi od strane eksternih konsultanata.

U procesu monitoringa Akcionog plana prikupljaće se podaci o realizaciji pojedinih aktivnosti i projekata resorno nadležnih institucija, ostvarenosti ciljeva, odnosno rezultata i indikatora učinka, što će predstavljati osnov za Godišnje izvještaje o implementaciji koji se podnosi Vladi na usvajanje. Na ovaj način će se omogućiti mjerenje uspjeha ili identifikacija problema, odnosno odstupanja od planiranog u implementaciji Operativnog programa, što će doprinijeti boljem definisanju budućih pravaca razvoja u skladu sa S3.

Poseban segment praćenja uspješnosti implementacije predstavlja eksterna evaluacija, koju će, u skladu sa preporukama eksperata Evropske komisije, raditi nezavisni eksperti, a koja će se sprovesti nakon realizacije

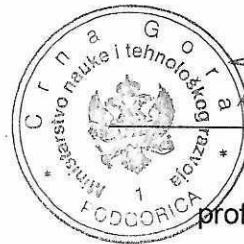
Akcionog plana za sprovođenje Operativnog programa za implementaciju Strategije pametne specijalizacije (2021-2024) za period 2023-2024.

Nadležna institucija prati realizaciju projekata kroz svoje mehanizme monitoringa. Monitoring projekata odnosi se na opšte odnose između institucije koja realizuje program i odobrenog projekta nakon početka finansiranja istog. Najčešće se nadzor vrši nad realizovanim aktivnostima, finansijskoj realizaciji, postupcima sprovođenja javnih nabavki, kao i diseminaciji i promociji finansiranih projekata.

Datum i mjesto

11. jul 2023. godine, Podgorica

Starješina organa

Biljana Šćepanović

MINISTARKA

prof. dr Biljana Šćepanović